

KOMENTÁŘ

30. 4. 2020

Průměrný věk a věková struktura obyvatel v Jihomoravském kraji

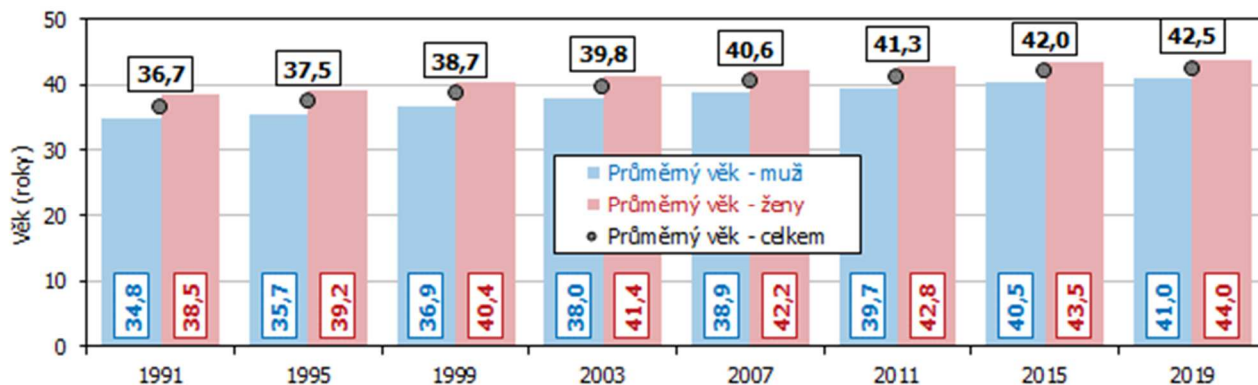
Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje v roce 2019 dosáhl 42,5 roku a od roku 1991 vzrostl o 5,8 roku. Stárnutí obyvatelstva kraje se projevilo nepřetržitým růstem počtu i podílu obyvatelstva ve věku 65 a více let. Obyvatel této věkové kategorie bylo v kraji na konci roku 2019 téměř 239 tisíc, což byla pětina obyvatel kraje. Dětská složka tvořila 16,1 % obyvatel, její podíl se zvyšoval již jedenáctý rok.

V Jihomoravském kraji je 10 měst s počtem obyvatel vyšším než 10 tisíc, nejvíce obyvatel má Brno, kde žije téměř třetina obyvatel kraje. Tato města mají nejstarší obyvatelstvo společně s obyvateli 109 obcí, v nichž žije méně než 200 obyvatel. Pouze v menších a okresních městech počet obyvatel v roce 2019 poklesl, v Brně se ale počet obyvatel zvýšil.

Věková struktura obyvatel

Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje na konci roku 2019 dosáhl 42,5 roku, ženám bylo v průměru 44,0 roku a mužům 41,0 let. Průměrný věk obyvatel kraje se od roku 1991 (za 29 let) zvýšil o 5,8 roku, u mužů se zvýšil o 6,2 roku a průměrný věk žen vzrostl o 5,4 roku. Z mezikrajského srovnání vyplývá, že nejvyšší průměrný věk obyvatel byl v Královéhradeckém a Zlínském kraji (43,3 roku), nejnižší ve Středočeském kraji (41,3 roku), obyvatelstvo Jihomoravského kraje má 5. nejnižší průměrný věk.

Graf 1 Průměrný věk obyvatel v Jihomoravském kraji v letech 1991 až 2019 (k 31. 12.)

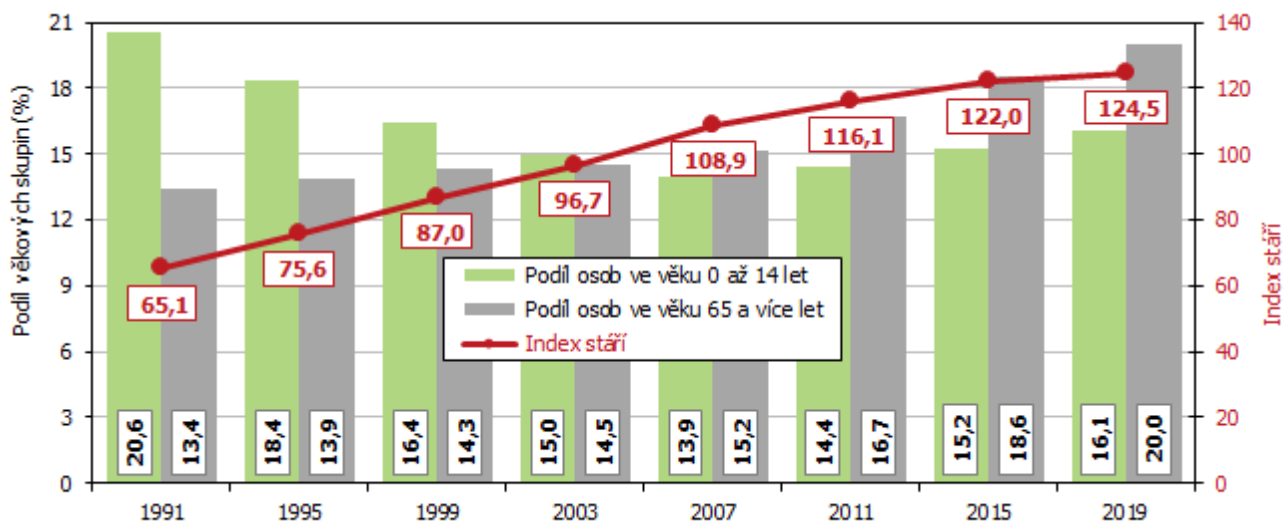

Z pohledu věkové skladby obyvatelstva největší část obyvatel kraje tvoří osoby ve věku 15 až 64 let (761,8 tisíc osob, tj. 63,9 % celku), následuje skupina obyvatel ve věku 65 a více let (238,6 tisíc, tj. 20,0 %), nejnižší podíl, a to 16,1 %, tvoří obyvatelé ve věku do 14 let (191,6 tisíc osob). Proti roku 2018 vzrostl počet obyvatel kraje o 4 322. Počet osob ve věku 65 a více let se meziročně zvýšil o 4 804 osob, počet obyvatel v dětském věku vzrostl o 2 447 osob, poklesl počet osob ve věku 15 až 64 let, a to o 2 929.

Rok 2004 byl posledním rokem, ve kterém byl podíl dětské složky obyvatel vyšší než podíl obyvatel ve věku 65 a více let (14,7 %, resp. 14,6 %). Právě podíl dětské složky obyvatel v kraji se po předchozím postupném snižování zvyšuje od roku 2009 (minimum 13,8 % v roce 2008), podíl osob v poproduktivním věku narůstá každoročně.

KOMENTÁŘ

Graf 2 Věková struktura a index stáří obyvatel v Jihomoravském kraji v letech 1991 až 2019 (k 31. 12.)

Nejvyšší podíl dětské složky na obyvatelstvu byl zjištěn ve Středočeském kraji (17,8 %), nejvyšší podíl obyvatel ve věku 65 a více let byl v Královéhradeckém kraji (21,6 %).

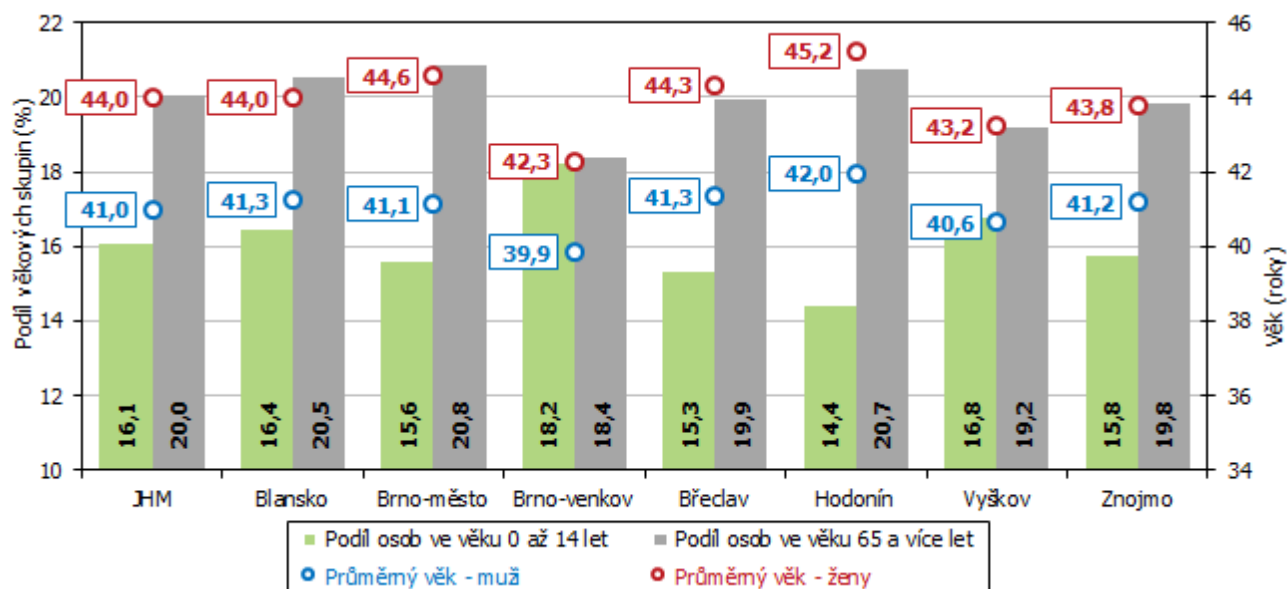
Ze zastoupení věkových skupin obyvatel kraje je konstruován index stáří – v Jihomoravském kraji v roce 2019 udává, že na 100 osob ve věku 0 až 14 let připadlo 124,5 osob starších 65 let, v roce 1991 to bylo pouze 65,1 osob starších 65 let. Výše indexu stáří Jihomoravského kraje byla ve srovnání s ostatními kraji 5. nejnižší. Zvyšování indexu stáří je výsledkem na jedné straně každoročního nárůstu podílu osob starších 65 let a na straně druhé nízkého podílu dětské složky (i přes navyšování podílu v posledních letech). Již výše zmíněný rok 2004 byl posledním rokem, kdy index stáří v kraji byl pod hranicí 100.

V průměru **nejmladší obyvatelstvo v Jihomoravském kraji je v okrese Brno-venkov**, nejvyšší podíl dětské složky na obyvatelstvu (18,2 %) s sebou nese i nejnižší průměrný věk mužů (39,9 roku) i žen (42,3 roku). Opačná situace byla v okrese Hodonín, zde nejnižší podíl dětské složky na obyvatelstvu (14,4 %) s sebou nese i nejvyšší průměrný věk mužů (42,0 roku) i žen (45,2 roku). Nejvyšší podíl osob ve věku 65 a více let byl zaznamenán v Brně-městě, a to 20,8 %.

Co do počtu obyvatel jsou 3 nejmenší a 3 největší, stejně jako 3 věkově „nejstarší“ i 3 věkově „nejmladší“ obce Jihomoravského kraje uvedeny v tabulce 1.

KOMENTÁŘ

Graf 3 Věková struktura a průměrný věk obyvatel v okresech Jihomoravského kraje k 31. 12. 2019

Tab. 1 Obce s nejnižším a nejvyšším věkem a počtem obyvatel v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2019

Ukazatel	Tři obce s nejnižší hodnotou	Okres	Hodnota v roce 2019	Tři obce s nejvyšší hodnotou	Okres	Hodnota v roce 2019
Počet obyvatel	Zblovce Ústup, Makov Lhota u Olešnice	ZN BK BK	43 44 44	Brno Znojmo Břeclav	BM ZN BV	381 346 33 765 24 743
Průměrný věk celkem	Říkonín Malešovice Syrovice	BO BO BO	34,1 35,6 35,9	Podhradí nad Dyjí Nelepeč-Žernůvka Zblovce	ZN BO ZN	58,9 54,3 52,5
Průměrný věk mužů	Říkonín Dlouhá Lhota Kupařovice	BO BK BO	31,2 33,5 34,0	Podhradí nad Dyjí Zblovce Střelice	ZN ZN ZN	57,0 53,6 52,7
Průměrný věk žen	Malešovice Katov Hnanice	BO BO ZN	35,3 35,6 36,5	Podhradí nad Dyjí Nelepeč-Žernůvka Kulířov	ZN BO BK	60,7 59,6 54,1

ZKRATKY OKRESŮ: BK - Blansko, BM - Brno-město, BO - Brno-venkov, BV - Břeclav, HO - Hodonín, VY - Vyškov, ZN - Znojmo

Velikostní skupiny obcí

Na území Jihomoravského kraje bylo na konci roku 2019 celkem **50 měst, 39 městysů, 583 obcí a 1 vojenský újezd**. K 31. 12. 2019 zde žilo **1 191 989 obyvatel**. V rozdělení **673 obcí do velikostních skupin** podle počtu obyvatel je na jedné straně Brno jako zástupce největší velikostní skupiny a 5 okresních měst ve velikostní skupině 20 až 50 tisíc obyvatel. Na druhém pólu je 109 obcí, v nichž žije v každé méně než 200 obyvatel. Největší počet obcí Jihomoravského kraje se nachází ve velikostní skupině 200 až 499 obyvatel. Celkem 189 obcí tvořilo 28,1 % celku, žilo zde však pouze 5,4 % z počtu obyvatel kraje. Zajímavé jsou právě obě krajní skupiny velikostního rozpětí obcí. V Brně žila téměř třetina obyvatel kraje, naproti tomu v nejmenších obcích žilo pouze 1,1 % obyvatel kraje.

KOMENTÁŘ

Tab. 2 Vybrané údaje za velikostní skupiny obcí Jihomoravského kraje k 31. 12. 2019

Ukazatel	Jednotka	Obce celkem	v tom obce s počtem obyvatel								
			do 199	200 - - 499	500 - - 999	1 000 - - 1 999	2 000 - - 4 999	5 000 - - 9 999	10 000 - - 19 999	20 000 - - 49 999	50 000 a více
Počet obcí		673	109	189	180	109	61	15	4	5	1
podíl z celku	%	100,0	16,2	28,1	26,7	16,2	9,1	2,2	0,6	0,7	0,1
Počet obyvatel	osoby	1 191 989	13 639	64 780	132 047	149 562	181 304	100 252	44 748	124 311	381 346
podíl z celku	%	100,0	1,1	5,4	11,1	12,5	15,2	8,4	3,8	10,4	32,0
Průměrný věk	roky	42,5	44,0	42,0	41,8	41,3	42,3	42,4	43,4	43,6	42,9
muži	roky	41,0	42,8	40,8	40,7	40,1	40,9	40,9	41,7	41,8	41,1
ženy	roky	44,0	45,3	43,2	42,9	42,5	43,8	43,7	45,0	45,3	44,6
Na 1 000 obyvatel											
živě narození	‰	11,2	10,6	11,9	11,0	11,1	10,5	11,0	9,6	10,1	12,2
zemřelí	‰	10,2	11,8	10,0	9,8	9,2	10,4	9,8	10,7	10,7	10,6
přirozený přírůstek	‰	1,0	-1,2	1,9	1,2	1,9	0,1	1,1	-1,1	-0,6	1,5
migrační přírůstek	‰	2,7	0,7	6,3	5,8	6,5	4,5	4,2	-1,0	-1,9	0,2
celkový přírůstek	‰	3,6	-0,5	8,2	7,0	8,4	4,5	5,4	-2,1	-2,5	1,7

Společný velikostním skupinám nejmenších obcí a městům s více než 20 tisíci obyvateli byl **nejvyšší průměrný věk obyvatel - 44,0 roku v nejmenších obcích a 43,6 roku v okresních městech, resp. 43,4 roku ve městech s 10 až 20 tisíci obyvateli a 42,9 roku v Brně**. V nejmenších obcích počet obyvatel poklesl přirozeným úbytkem, jen migrací by obyvatel přibýlo. Počet obyvatel klesal i v obcích s 10 až 50 tisíci obyvatel, a to „oběma“ způsoby. V Brně ovšem počet obyvatel vzrostl (již 4. rok v řadě) zejména přirozenou cestou a v menší míře i migrací. Nejvyšší celkový přírůstek obyvatel v relativním vyjádření byl zjištěn v obcích s 1 000 až 2 000 obyvateli (8,4 osob na 1 000 obyvatel).

Jako doplnění je možno také uvést několik údajů vyplývajících ze zdrojových souborů (bez VÚ Březina) - ve 40 obcích kraje se v roce 2019 nikdo nenarodil; ve 43 obcích nikdo nezemřel (ve 13 obcích se nikdo nenarodil, ani nikdo nezemřel); z 19 obcí se nikdo nevystěhoval; do 20 obcí v kraji se nikdo nepřistěhoval (ze 6 obcí se nikdo nevystěhoval, ani se do nich nepřistěhoval); ve 33 obcích kraje se počet obyvatel meziročně nezměnil; v 405 obcích se zvýšil a v 234 obcích se počet obyvatel proti konci roku 2018 snížil.

Údaje o věkovém složení a pohybu obyvatelstva v obcích Jihomoravského kraje budou obsahem e-publikace „Věkové složení a pohyb obyvatelstva v Jihomoravském kraji v roce 2019“, která vyjde 29. 5. 2019.

Tabulky:

[Bilance počtu obyvatel podle obcí Jihomoravského kraje v roce 2019](#)

Kontakt:

Ing. Karel Adam
Krajská správa ČSÚ v Brně
e-mail: karel.adam@czso.cz
tel.: 542 528 172